

REFERAT 2018-21: Udvalget for Landdistrikter, Natur og Fødevarer d. 28-09-2021

Mødedato Tirsdag d. 28. september 2021 kl. 16:30

Mødested Nordals Naturskole

Mødedeltagere Karin Autzen, Erling Junker (Fravær), Agnes Nielsen, Kenni Nielsen, Helle Johannsen (Fravær), Asmus Madsen, Niels Peter Nielsen, Daniel Staugaard, Kristian Beuschau, Tom Hartvig Nielsen, Kirsten Bachmann, Charlotte Riis Engelbrecht

Indholdsfortegnelse

Godkendelse af dagsorden.....	3
Orientering om projekter støttet af Puljen til Borgerinitiativer.....	4
Drøftelse af opstilling af pavilloner til dagtilbud på Kær Vestermark.....	5
Godkendelse af fordeling af midler til mellembyer jf. Budgetaftale 2021-2024.....	7
Godkendelse af takster gældende for budgetåret 2022.....	9
Godkendelse af ansøgninger til Puljen til Borgerinitiativer.....	11
Godkendelse af ansøgning til Puljen til Forprojekter.....	14
Godkendelse af ansøgninger til Puljen for Mellemfinansiering.....	17
Orientering om Danmarks VILDESTE Kommune.....	19
Godkendelse af 2. bevillingsrevision 2021 - Udvalget for Landdistrikter, Natur og Fødevarer.....	21
Orientering om ledelsesinformation august 2021 Udvalget for Landdistrikter, Natur og Fødevarer...	24
Drøftelse af Handleplan for Fødevarer 2022-2025.....	25
Generel orientering.....	28
Lukket: Underskriftsside.....	30

Punkt 1: Godkendelse af dagsorden

19/1552

Indstilling

Forvaltningen indstiller til Udvalget for Landdistrikter, Natur og Fødevarer at godkende

- dagsordenen.

Beslutning Udvalget for Landdistrikter, Natur og Fødevarer den 28-09-2021

Godkendt

Fraværende:

Helle Johannsen

Erling Junker

Punkt 2: Orientering om projekter støttet af Puljen til Borgerinitiativer

20/42408

Sagsresumé

Puljen til Borgerinitiativer har til formål at støtte op om en tidlig indsats over for konkrete problemstillinger og projektforslag, der fremmer udviklingsinitiativer i landdistrikterne i Sønderborg Kommune. Udvalget orienteres løbende om de projekter, der har modtaget tilskud.

Denne orientering handler om projekter, der er gennemført i Nordals Landsbylaug PAK's område: "Aktivitetssområde" (der har modtaget 72.000 kr. den 8. september 2016) og "Turismeudviklingsprojekt i Købingsmark" (der har modtaget 121.800 kr. den 29. maj 2018).

Formand for Nordals Landsbylaug PAK, Kent Münch deltager under dette punkt.

Indstilling

Forvaltningen indstiller til Udvalget for Landdistrikter, Natur & Fødevarer at tage

- orienteringen til efterretning

Sagsfremstilling

Kort efter dannelsen af Nordals Landsbylaug PAK i januar 2016, blev den nye lokale udviklingsplan offentliggjort. Her var et borgerønske at etablere et fælles udendørs mødested med legeplads, borde/bænkesæt, shelter og bålplads. Der blev indgået en samarbejdsaftale med Pøl Kulturbørnehave, der betød, at aktivitetssområdet blev placeret på børnehavens arealer, der var kommunalt ejede. Puljen til Borgerinitiativer støttede med 72.000 kr.

Et andet ønske i den lokale udviklingsplan var bedre omklædningsforhold ved Købingsmark Strand. Nordals Landsbylaug PAK søgte derfor i partnerskab med Nordals Vinterbadeklub om støtte til at etablere omklædningsfaciliteter i forbindelse med opførelse af en offentlig toiletbygning.

Formålet med opførelsen af en energioptimal / vedligeholdelsesfri bygning var at give lokale borgere såvel som besøgende bedre muligheder for udfoldelse af rekreative friluft aktiviteter, der er tilknyttet kysten og stranden. Der var allerede gjort tiltag for at skabe handicapvenlige adgangsforhold til selve stranden, hvilket bygningen skulle være med til at understøtte, så området kunne åbnes yderligere op for nye brugergrupper.

Planlægningen, myndighedsbehandlingen og fundraising blev udført i et tæt samarbejde mellem de to foreninger og forvaltningen. Formanden for landsbylauget vil orientere om de oplevede effekter.

Beslutning Udvalget for Landdistrikter, Natur og Fødevarer den 28-09-2021

Taget til efterretning

Fraværende:

Helle Johannsen

Erling Junker

Bilag

Præsentation - PAK

Punkt 3: Drøftelse af opstilling af pavilloner til dagtilbud på Kær Vestermark

21/23503

Sagsresumé

Børnehuset Parken har en naturbase på Egetofte Naturskole. Lejemålet for Egetofte Naturskole er opsagt med udgangen af december 2022. Det betyder, at Børnehuset Parken har brug for en ny naturbase senest ved udgangen af 2022.

Der er brug for faciliteter til 12 børnehavebørn eller 6-8 vuggestuebørn og 2-3 medarbejdere.

Børne og Uddannelsesudvalget har den 2. juni 2021 drøftet muligheden for at opstille pavilloner på Kær Vestermark.

Forældrerådet og en arbejdsgruppe i Børnehuset Parken har udarbejdet et oplæg som ligeledes er godkendt i den fælles forældrebestyrelse for Dagtilbud Sønderborg.

Børnehuset Parken har været på en guidet tur på Kær Vestermark og der er udpeget mulige studepladser, hvor der kan opstilles pavilloner.

Det er nødvendigt at ansøge Fredningsnævnet om opstilling af pavilloner. Hvis Fredningsnævnet ikke imødekommer ansøgningen, er der opstillet alternativer.

Naturen på Kær Vestermark vil være åben for alle, herunder børn fra øvrige dagtilbud, derfor skal faciliteterne også understøtte dette.

Inden Fredningsnævnet ansøges, bliver sagen drøftet i Udvalget for Landdistrikter, Natur & Fødevarer. Børne- og Uddannelsesudvalget bliver efterfølgende orienteret om udvalgets drøftelse.

Dagstilbuds- og Læringschef Connie Buch og projektleder Bent Albæk deltager under dette punkt.

Indstilling

Forvaltningen indstiller til Udvalget for Landdistrikter, Natur & Fødevarer at

- drøfte opbakning til en ansøgning til en ansøgning til Fredningsnævnet om opstilling af pavilloner på Kær Vestermark til dagtilbud

Sagsfremstilling

Siden Børnehuset Parkens opstart i 2002 har det været tilknyttet Egetofte Naturskole med en skovgruppe. Skovgruppen blev i sin tid oprettet på baggrund af 12 ekstra børn i Børnehuset Parken.

Børnehuset Parkens profil er udeliv og natur. Der har gennem alle årene været stor forældreinteresse for skovgruppen på Egetofte Naturskole og er direkte årsag til flere forældres valg af netop Børnehuset Parken som institution.

Børnehuset Parken benytter naturtilbuddet på hverdage i tidsrummet kl. 9.00 – 13.30. ca. 200 dage årligt. Naturtilbuddet benyttes ikke i skolernes ferieperioder. Børnene er på skift i skoven en uge af gangen.

Dagtilbud som helhed arbejder med natur og naturfænomener som en del af den styrkede læreplan og derfor skal Kær Vestermark også være et læringsmiljø for øvrige dagtilbud i kommunen. Det skal være muligt at parkere sin oppakning og tage på ture ud i naturen.

Renoveringen af Løkkegaard på Kær Vestermark er ikke færdig til januar 2022. Indtil Løkkegaard er klar, så ønsker Børne- og Uddannelsesudvalget at opstille 2 pavilloner á 40 m² på Kær Vestermark. Hvis der skal opstilles pavilloner kræver det en godkendelse fra Fredningsnævnet.

Hvis Fredningsnævnet ikke imødekommer ansøgningen om at opstille pavilloner, er der øvrige muligheder.

- Lejemålet på Egetofte søges forlænget med et år, mens nye muligheder afsøges.

- Boligen ved Nordals Naturskole anvendes.

Udgift til 2 stationære pavilloner á 40 m² er 945.300 kr. Beløbet bringes med til budgetforhandlingerne.

Beslutning Udvalget for Landdistrikter, Natur og Fødevarer den 28-09-2021

Drøftet

Fraværende:

Helle Johannsen

Erling Junker

Bilag

Oversigt pavilloner

Ønsket placering

Punkt 4: Godkendelse af fordeling af midler til mellembyer jf. Budgetaftale 2021-2024

21/6032

Sagsresumé

Byrådet besluttede i Budgetaftale 2021-2024 at ”øge driftsbudgettet til de 36 landsbylaug og Landsbyforum med 250.000 kr. årligt. Af midlerne skal der tildeles et forholdsmæssigt beløb årligt til lokalråd og bylaug i de såkaldte mellembyer.”

Den 23. marts 2021 godkendte Udvalget for Landdistrikter, Natur og Fødevarer fordelingen af 150.000 kr. til de 36 landsbylaug og Landsbyforum. Der henstår derfor 100.000 kr. til fordeling til de såkaldte mellembyer.

Kommuneplanen definerer fire typer af byer: hovedby, områdeby, lokalby og landsby. Definitionen ”mellemby” findes derfor ikke. Der henvises til bilag i sagen, for en mere detaljeret beskrivelse, og for en status for arbejdet med bystrategier.

Byrådet har gennem flere år afsat midler til arbejdet med bystrategier for hovedbyen, områdebyer og lokalbyer. Hovedformålet med bystrategierne er at styrke byernes identitet, og sætte rammer og retning for deres udvikling, så de samlet set bidrager til en positiv udvikling af kommunen som helhed. Herudover tildeles der driftsmidler til forskellige byudviklingsfora: Gråsten Forum, Nordborg på toppen, Augustenborg m.fl. Her får bl.a. Guderup og Gråsten tildelt midler.

Byerne Egersund, Rinkenæs, Vester Sottrup og Høruphav falder p.t. uden for tildelingen af midler til hhv. arbejdet med udviklingsfora, bystrategier og tilskud til landsbylaugene.

Det indstilles derfor, at resterende 100.000 kr. fordeles ligeligt mellem Egersund, Rinkenæs, Vester Sottrup og Høruphav indtil der foreligger en bystrategien for disse byer.

Det er byrådets vision, at landsbyerne er levende og eftertragtede bomiljøer med en lokalforankring i Sønderborg Kommune. Livskvaliteten er høj og sammenholdet stærkt med aktiviteter og fysiske mødesteder. Byrådet vil arbejde for, at kommunen er førende i landet, når et drejer sig om at skabe gode levevilkår, arbejdspladser og vækst i landdistrikterne.

Hovedformålet med arbejdet med bystrategier er at styrke de større byers identitet, og sætte rammer og retning for deres fremtidige udvikling. Samtidig ønsker Sønderborg Kommune at få sat byerne ind i en fælles sammenhæng, så de samlet bidrager til en positiv udvikling af kommunen som helhed. Arbejdet skal være med til at styrke samarbejdet og netværksdannelsen mellem byerne, politikere, erhvervslivet, borgere og øvrige aktører.

Indstilling

Forvaltningen indstiller til Udvalget for Landdistrikter, Natur og Fødevarer at godkende, at

1. 100.000 kr. tildeles ligeligt til Egersund, Rinkenæs, Vester Sottrup og Høruphav, svarende til 25.000 kr. årligt indtil der foreligger en bystrategi for hver af byerne
2. når der foreligger en bystrategi for en by tilføres de 25.000 kr. som tilskud til de 36 landsbylaug og Landsbyforum

Sagsfremstilling

Da der siden 2007 ikke er blevet korrigeret for et stigende antal landsbylaug og øget aktivitet i landsbyerne, besluttede Byrådet i Budgetaftale 2021-2024 at øge driftsbudgettet med 250.000 kr. årligt. Af midlerne skal der tildeles et forholdsmæssigt beløb årligt til lokalråd og bylaug i de såkaldte mellembyer.

I forbindelse med Kommuneplan 2017 blev der ryddet op i de mange begreber i kommuneplanen. Det betyder, at ”mellembyer” ikke længere figurerer i Kommuneplanen. Ifølge By & Landskab er det ”lokalbyer” der lægger sig tættest op af det tidligere begreb ”mellembyer”. I nærværende notat gives der en gennemgang af bystrategierne i Sønderborg Kommune og hvad der lægger bag begreberne hovedby, områdeby og lokalby.

Hovedformålet med bystrategierne er at styrke de større byers identitet, og sætte rammer og retning for deres fremtidige udvikling. Samtidig ønsker Sønderborg Kommune at få sat byerne ind i en fælles sammenhæng, så de samlet bidrager til en positiv udvikling af kommunen som helhed.

Gråsten/Egersund/Rinkenæs er defineret som en områdeby. Forvaltningen forventer, at bystrategiproessen for Gråsten/Egersund/Rinkenæs igangsættes 2.-3. kvartal 2021 og afsluttes inden for et år.

Broager, Vester Sottrup, Augustenborg, Guderup og Høruphav er defineret som lokalbyer. Augustenborg fik den 4. oktober 2017 godkendt deres bystrategi. 30. maj 2018 blev bystrategien for Broager godkendt. Der er afsat 1,5 mio. kr. i en pulje til borgerdrevne initiativer og projekter i de to byer.

Byrådet besluttede i Budget 2020-2023 at afsætte 8 mio. kr. til prioritering af udviklingstiltag, der kan supplere den udvikling, der forventes at komme med etablering af Nordals Ferieresort. Nogle af disse midler skal gå til et forprojekt og efterfølgende projekter i Guderup.

Egersund, Rinkenæs, Vester Sottrup og Høruphav er de eneste områdebyer og lokalbyer, der endnu ikke har modtaget midler til at understøtte den lokale udvikling.

Sundhedsmæssige konsekvenser

Forvaltningen vurderer, at sagen ikke har sundhedsmæssige konsekvenser for borgerne.

Bevillingsmæssige konsekvenser

Økonomiforvaltningen oplyser, at sagen ikke har bevillingsmæssige konsekvenser, idet finansiering sker indenfor egen budgetramme.

Beslutning Udvalget for Landdistrikter, Natur og Fødevarer den 28-09-2021

Godkendt

Fraværende:

Helle Johannsen

Erling Junker

Bilag

210831 Begrebsafklaring - Bystrategier

Punkt 5: Godkendelse af takster gældende for budgetåret 2022

21/12000

Sagsresumé

Budgettet for 2022 vedtages i byrådet den 29. september 2021, og taksterne for 2022 skal godkendes inden budgetårets start og offentliggørelse.

Byrådet har beslutningskompetencen, jf. delegationsplanen.

Indstilling

Forvaltningen indstiller til Udvalget for Landdistrikter, Natur og Fødevarer at Økonomiudvalget godkender

- de fremsendte forslag til takster for 2022.

Sagsfremstilling

Budgettet for 2022 vedtages i byrådet den 29. september, og de kommunale takster, der gælder for borgerne for 2022, skal godkendes inden budgetårets start og offentliggørelse af takstoversigten.

Taksterne skal godkendes af Byrådet, hvis de er omfattet af styrelseslovens § 41 a (takster for benyttelse af sociale institutioner og ordninger med videre samt skolefritidsordninger), ellers godkendes de i det pågældende fagudvalg.

For at sikre en generel åbenhed og information om de kommunale takster, der gælder over for borgerne, skal der udarbejdes en takstoversigt til budgettet. Det er obligatorisk at udarbejde en takstoversigt til det vedtagne budget.

Der er udarbejdet vedhæftet takstblad indenfor Udvalget for Landdistrikter, Natur og Fødevarers område.

Sundhedsmæssige konsekvenser

Forvaltningen vurderer, at sagen ikke har sundhedsmæssige konsekvenser for borgerne.

Bevillingsmæssige konsekvenser

Økonomiforvaltningen oplyser, at sagen ikke har bevillingsmæssige konsekvenser.

Beslutning Udvalget for Landdistrikter, Natur og Fødevarer den 28-09-2021

Udvalget anbefaler indstillingen.

Prisen for naturvejledning i 4 timer korrigeres til 4.000 kr.

Fraværende:

Helle Johannsen

Erling Junker

Bilag

Samlet takstblad for budget 2022 Naturvejlederne.pdf

Punkt 6: Godkendelse af ansøgninger til Puljen til Borgerinitiativer

19/48921

Sagsresumé

Byrådet har afsat 1 mio. kr. årligt til Puljen til Borgerinitiativer. Formålet med puljen er, at Udvalget for Landdistrikter, Natur og Fødevarer kan støtte op om en tidlig indsats over for konkrete problemstillinger og projektforslag, der fremmer udviklingsinitiativer i landdistrikterne i Sønderborg Kommune.

Puljen kan søges en måned før et møde i Udvalget for Landdistrikter, Natur og Fødevarer. Det er udvalget der beslutter, hvilke projekter, der skal støttes. Ud af den afsatte 1 mio. kr. har Udvalget for Landdistrikter, Natur & Fødevarer reserveret 50.000 kr. til markedsføring af landsbylaugenes arrangementer på pyloner/infostandere, der står i Gråsten, Guderup, Sønderborg og Nordborg.

Der er modtaget 3 ansøgninger i tredje ansøgningsrunde i 2021. Der søges sammenlagt om 191.726,80 kr. i Puljen til Borgerinitiativer. Hvis indstillingen imødekommes vil der være 600.712,20 kr. til fordeling ved fjerde og sidste runde i år. Der er deadline for indsendelse af ansøgninger den 23. oktober.

Udvalget for Landdistrikter, Natur og Fødevarer har beslutnings kompetencen, jf. vedtægten.

Indstilling

Forvaltningen indstiller til Udvalget for Landdistrikter, Natur og Fødevarer at godkende:

1. Ansøgningen fra Skovby Landsbylaug, Mommark Landsbylaug og Lysabild Landsbyråd: "Udfordringer og muligheder når pigefodbolden blomster på Als" (45.480 kr.)
2. Ansøgningen fra E'Svenstruplaug: "Supercykel P-plads ved Nordborgvej/Nørreskovvej" (ansøgt 46.600 kr.)
3. Ansøgningen fra Hundslev-Almsted-Notmark Landsbylaug: "Midt O'Als" (ansøgt 99.646,80 kr.)

Sagsfremstilling

Byrådet har siden 2018 årligt afsat 1 mio. kr., som støtte til en tidlig indsats over for konkrete problemstillinger og projektforslag. Puljen for Borgerinitiativer skal støtte synlige og handlekraftige resultater i landdistrikterne.

1. Udfordringer og muligheder når pigefodbolden blomster på Als (ansøgt: 45.480 kr.)

Skovby Landsbylaug, Mommark Landsbylaug og Lysabild Landsbyråd søger om støtte til at undersøge, hvorledes samkørsel kan øge den sociale sammenhængskraft, forbedre sundheden, mindre CO₂-udslip samt sikre at alle kan deltage i indgåede klubsamarbejdsaftaler uanset geografisk spredning/transportbehov. Projektet består af behovsanalyse, demonstration (forsøg i 12 måneder), evaluering af effekterne og udrulning af resultaterne for FBS-Als (fodbold-

Midlet er indførsel af samkørsel for et hold af unge fodboldspillere (piger i 12 – 15 års alderen) fra hele Als, der har indgået en klubsamarbejdsaftale. Evalueringen vil vise, om det er muligt at vende udfordringerne ved faldende børne- og ungdomstal i landdistrikterne til positive effekter på det sociale- og sundhedsområdet, øget livskvalitet og samtidig spare CO₂ på persontransporten. De bedste erfaringerne skal rulles ud til andre klubber i landdistrikterne i Sønderborg.

Demonstrations- og evalueringsprojektet vedrører unge og øget sammenhængskraft.

2. Supercykel P-plads ved Nordborgvej/Nørreskovvej (ansøgt 46.600 kr.)

Formålet med partnerskabsprojektet er at etablere en cykeloase ved supercykelstien på hjørnet af Nordborgvej/Nørreskovvej i Svenstrup. Kommunens pulje til Grøn Transport leverer cykelservicestander med manuel

pumpe, fliser og sand/grus. Til gengæld leverer lokalsamfundet arbejdskraft til etablering af pladsen (jordarbejde og flisebelægning), overdækning, borde/bænkesæt, blomsterbede m.m.

Partnerskabsprojektet vedrører turisme, natur og øget sammenhængskraft.

3. Midt O'Als (ansøgt 99.646,80 kr.)

Hundslev-Notmark-Almsted Landsbylaug er i gang med et større projekt omkring Notmark gl. Skole og forbindelserne mellem de tre landsbyer "Midt O Als". Efter et langt tilløb er der nu brug for professionel støtte til arkitekttegninger m. visualisering, detailtegninger og udbudsmaterialer, forretningsplan og fundraising af den mere omkostningstunge realisering af aktivitetsparken bag skolen og de indvendige etaper.

Ansøgningen vedrører temaet turisme, øget social sammenhængskraft.

Nr.	Ansøger Landsbylaug	Ønsker	Ansøgt kr.	Samlet budget	Øvrig finansiering
1	Skovby / Mømmark / Lysabild	Demonstrationsprojekt med evaluering af effekterne ved mere sankørsel	45.480	75.800	Frivillige timer (8.000) Egenfinansiering (22.320) Frivillige timer (11.000)
2.	Svenstrup	Supercykel P-plads	46.600	82.362	Cykeloaser fra Sønderborg Kommune, økonomi grøn transport (24.762) Frivillige timer (20.800)
3.	Hundslev – Almsted - Notmark	Projektering af "Midt O'Als"	99.646,80	166.078	Egenfinansiering/andre puljer (45.631,20)

Beslutning Udvalget for Landdistrikter, Natur og Fødevarer den 28-09-2021

Ansøgning 1 godkendt og bevilliget 45.480 kr.

Ansøgning 2 godkendt og bevilliget 46.600 kr.

Ansøgning 3 godkendt og bevilliget 99.646,80 kr.

Fraværende:

Helle Johannsen

Erling Junker

Bilag

2. Supercykel P-plads ved Nordborgvej - Nørreskovvej i Svenstrup

3. Destination Midt O'Als

Bilag 3.1: Katalog - Vejforløb

Bilag 3.2: Masterplan - Destination Midt O'Als

Bilag 3.3: Lokal udviklingsplan for Hundslev-Almsted-Notmark

1. Udfordringer og muligheder når pigefodbolden blomster på Als

Punkt 7: Godkendelse af ansøgning til Puljen til Forprojekter

19/48922

Sagsresumé

Byrådet har afsat 250.000 kr. pr. år til Puljen til Forprojekter. Formålet med puljen er at støtte Udvalget for Landdistrikter, Natur og Fødevarers egne forprojekter og forundersøgelser af potentielle projekter, der skaber merværdi og vækst i landdistrikterne i henhold til indsatsområderne, godkendt i udvalgt den 29. februar 2016. Udvalget har i årene 2020-2022 afsat 100.000 kr. årligt til projektet ”Haver til Maver”.

Der ansøges om 115.947 kr. fra Puljen til Forprojekter til projektet: ”Bevaring af historiske æblesorter fra Als og Sundeved for fremtidens bæredygtige fødevarerforsyning” – til daglig forkortet: ”Historisk frugthave”. Haven indrettes i Center for Verdensmål på Kær Vestermark. Udvalget har tidligere støttet med 24.000 kr. til den oprindelige projektbeskrivelse.

Udvalget for Landdistrikter, Natur og Fødevarer har beslutningskompetencen, jf. vedtægten.

Indstilling

Forvaltningen indstiller til Udvalget med Landdistrikter, Natur & Fødevarer at godkende

- projektet ”Bevaring af historiske æblesorter fra Als og Sundeved for fremtidens bæredygtige fødevarerforsyning” bevilliges 115.947 kr. fra Puljen til Forprojekter.

Sagsfremstilling

Udvalget besluttede den 25. september 2018, at bevillige kr. 24.000 til en projektbeskrivelse om indsamling og bevarelse af gamle frugtsorter, primært æbler, herunder etablering af en historisk frugthave i Center for Verdensmål på Kær Vestermark. Projektbeskrivelsen blev fremlagt og godkendt af udvalget den 26. marts 2019.

Beskrivelse:

Der findes i dag mindst 300 danske æblesorter. 20 af disse er i starten af 1900-tallet beskrevet fra Als og Sundeved, hvoraf en stor del var gået tabt indtil for nylig. Det var tanken at disse sorter skal opformeres og udplantes i den historiske frugthave, så borgere i hele kommunen og turister kan få adgang til og glæde af disse.

Formål med projekt er:

- At bevare de historiske æblesorter fra Als og Sundeved for fremtidig fødevareudvikling, for derved at bibeholde egenskaber af høj kvalitet, der tilgodeser behovet for miljøvenlig dyrkning, tilpasset det lokale klima.
- At formidle oplevelse/forståelse/viden/læring om biodiversitet, kulstofbinding og bæredygtighed i forbindelse med dyrkningsmetoden Permakultur.
- At være rollemodel for andre frugt/skovhave-entusiaster på tværs af alder og forudsætninger med interesse i en bæredygtig udvikling på fødevarerområdet.

Aktiviteter:

Lokale historiske frugtsorter er blevet indsamlet, undersøgt af eksperter og herefter opformeret, således at de er bevaret for eftertiden. Den historiske frugthave i Center for Verdensmål på Kær Vestermark (3000 m²) etableres ved, at ca. 30 æbletræer er podet og midlertidigt plantet på Nørre Pugmosegård. Siden udplantes disse på Kær, som bærende element i den historiske frugthave. De resterende ca. 220 æbletræer udplantes et andet sted på kommunens jord.

Denne etablerer primært med de lokale æblesorter fra Als og Sundeved som indgangsparti til Center for Verdensmål, designet af Mary Renolds. Hun er en irsk gartner, landskabsdesigner, forfatter og offentlig aktivist, kendt for at være den yngste deltager, der vandt en guldmedalje på Chelsea Flower Show. Hun arbejder i øjeblikket som forfatter, designer og miljøforkæmper og udgav sin første bog *The Garden Awakening* i 2016.

Gennem den bynære frugthave kan bevarelsen af de historiske æblesorter kombineres med dyrkning af flerårige planter i mange niveauer, som sikrer en stor biodiversitet både under og over jorden. De mange planter vil alle være spiselige, og på den måde bidrage til at forny udbuddet af fødevarer.

Ved hjælp af permakultur kan man skabe en robust jordbund og mikroklimazoner, som giver optimale betingelser for fødevarerproduktion i fremtidens klimatiske omvæltninger. En detaljeret planteplan er udarbejdet af Birgit Rothmann, Samsø. SAABU, der tilbyder beskyttet beskæftigelse og aktivitets- og samværstilbud inden for handicapområdet, har gjort området klar til dyrkning i 2021.

Haven er tænkt som central formidlingssted for FN's verdensmål, forskning i forædling af de gamle æblesorter, læringsrum i den bæredygtige dyrknings metode permakultur samt dyrkning/høst/fødevarerforædling og andre aktiviteter, der fremmer bedre brug af lokale råvarer i husholdningen, tilpasset det lokale klima. De planlagte læringsforløb om bæredygtige dyrkningsformer og forædling af udbyttet fra haven, kan bl.a. inspirere til mere brug af lokale fødevarer i hverdagen.

Med offentligt tilgængelige og en levende historiske frugthaver er det muligt at formidle alsisk frugtavlshistorie videre til de næste mange generationer. Endvidere er der på længere sigt mulighed for forsyning af lokale frugter til kommunale institutioner.

Målgruppen:

Brugerne er tænkt som alle Sønderborg Kommunes borgere, unge som ældre, samt turister og gæster. Den historiske frugthave er tænkt som udflugtsmål, center for formidling og undervisning i blandt andet frugtavl og plantegenetik samt centrum for aktiviteter, der fremmer bedre brug af lokale råvarer. Det er tanken at disse aktiviteter kan varetages af kommunens allerede etablerede foreninger og institutioner såsom landsbylaug, naturskoler, vuggestuer, børnehaver, skoler, universiteter, beskyttede værksteder og plejehjem samt være inspiration for nye foreninger.

Partnere:

Den historiske frugthave etableres i et partnerskab mellem Sønderborg Kommune og de nyetablerede foreninger: Æbleforeningen Als og Permakultur Syd.

I England er der gjort adskillige erfaringer med de sociale gevinster afledt af lokale frugthaver. "The Orchard Project" er et projekt, hvor man har skabt frugthaver i byer og landsbyer i hele England, for at bringe frugterne tilbage til folket. Det gøres i samarbejde med lokalsamfundene som både er med til at plante, vedligeholde, beskære og høste deres egne frugthaver. Man genopbygger således færdigheder i frugtavl samtidig med at man bevarer frugtavlshistorien og genskaber en bedre, lokalt organiseret madforsyning.

Dette er vores bidrag til at sikre den egenspecifikke levende kulturarv, ved at give de lokale æblesorter tilbage til lokalbefolkningen.

Status:

Projektet er blevet forsinket og slutdatoen er ændret til den 28. februar 2022.

Budget:

Projektet har en projektsum på 650.852,70 kr. LAG-Sønderborg Aabenraa støtter projektet med 259.560,00 kr. (39,88%), Permakultur Syd støtter med 49.000 kr., Puljen til Forprojekter ansøges om 115.947 kr. og Sønderborg Kommune egenfinansierer med 226.345,70 kr.

LAG-bestyrelsen har den 15/6 2021 godkendt en budgetændring, der indeholder en større egenfinansiering fra kommunens side. Budgetændringen afventer endelig godkendelse fra Bolig- og Planstyrelsen, der administrerer LAG-ordningen.

Begrundelsen for budgetændringen er, at:

1. et eksisterende hønsehus ombygges til et formidlingsrum for den historiske frugthave og øvrige formidlingsopgaver
2. der etableres stier i henhold til tegningen fra Mary Renolds (leveret foråret 2021), og den historiske frugthave bliver dermed hovedindgangen til Center for Verdensmål
3. udgifter til projektleder reduceres og udplantning af æbletræer sker med egne fremavlede planter frem for indkøb. I det oprindelige budget var afsat midler til stubfræsning, fældning af træer m.m., men disse udgifter fjernes, idet dyrkningsmetoden er permakultur og træer/buske er fjernet med hjælp fra SAABU.

Beslutning Udvalget for Landdistrikter, Natur og Fødevarer den 28-09-2021

Godkendt

Fraværende:

Helle Johannsen

Erling Junker

Bilag

Projektbeskrivelse bevaring af historiske æblesorter_Als og Sundeved

Tilsagn vedr. LAG-midler fra LAG Sønderborg Aabenraa

Tilsagn for ændret slutdato

Haveplan af Mary Renolds

Detaljeret planteplan af Birgit Rothmann

Punkt 8: Godkendelse af ansøgninger til Puljen for Mellemfinansiering

18/7038

Sagsresumé

Byrådet har afsat en mellemfinansierings-pulje med en ramme på 750.000 kr. indtil 2023. Puljen giver mulighed for midlertidig kommunale lån til visse støttede LAG-projekter og lignende projekter, indtil tilskuddet udbetales efter dokumenterede afholdte udgifter i projektet. Udvalget for Landdistrikter, Natur og Fødevarer har godkendt kriterier og procedurer den 29. maj 2018, 26. marts 2019 og 24. november 2020.

Puljen for Mellemfinansiering er pt. udlånt. Nummer et på ventelisten er et projekt fra Kværs-Tørsbøl-Snurom (70.000 kr.). Der forventes en tilbagebetaling fra tilsagnspuljerne inden for de næste to måneder på tre projekter, der tilsammen giver et råderum på kr. 650.000.

Der er tre projekter, der har søgt Puljen for Mellemfinansiering:

1. Mommark Havns Venner (200.000 kr.)
2. Landsbyforum (220.000 kr.)
3. Hundslev-Almsted-Notmark Landsbylaug (77.369 kr.)

Udvalget for Landdistrikter, Natur og Fødevarer har beslutningskompetencen, jf. vedtægten.

Indstilling

Forvaltningen indstiller til Udvalget for Landdistrikter, Natur og Fødevarer at godkende

- at ansøgningen (200.000 kr.) fra Mommark Havns Venner placeres som nr. 2 på ventelisten til Puljen for Mellemfinansiering
- at ansøgningen (220.000 kr.) fra Landsbyforum placeres som nr. 3 på en venteliste til Puljen for Mellemfinansiering.
- at ansøgningen (77.369 kr.) fra Hundslev-Almsted-Notmark Landsbylaug placeres som nr. 4 på ventelisten til Puljen for Mellemfinansiering.

Sagsfremstilling

Mommark Havns Venner søger om kr. 205.957 til mellemfinansiering af et projekt, der har modtaget støtte af LAG Sønderborg Aabenraa til etablering af en 40 meter lang og 1,6 meter bred handicapvenlig bade- og badebro til mindre fartøjer som f.eks. kajaker. Desuden er det planen at etablere en kørestolsrampe fra parkeringspladsen og terræntæppe over stranden til broen.

Landsbyforum søger om mellemfinansiering af projektet: "Vækst og værdier i landdistrikterne", der har modtaget kr. 220.000 fra LAG Sønderborg Aabenraa. Projektets formål er at styrke bosætnings-indsatserne til kommunen generelt og landsbyerne specifikt ved produktion af max. 20 korte små historier som videofilm og ca. 10 potcasts.

Landsbylauget i Notmark-Hundslev-Almsed søger om kr. 77.369 til mellemfinansiering af LAG-midler til projektet "Midt 'O Als". Formålet er at øge den sociale sammenhængskraft, bosætning og turisme i området og i processen er de nu nået til den del, der handler om synliggørelse af landsbyernes historiske skat. Ansøgningen knytter sig op på byggeri ved landsbyernes samlingssted, Notmark Gl. Skole samt synliggørelse af landsbyernes interesse punkter.

	Udlån	Venteliste
--	-------	------------

Mommark Landsbylaug	200.000 kr.	
---------------------	-------------	--

Kegnæs i Udvikling	250.000 kr.
Smøl Landsbylaug og Broagerland 3.0	100.000 kr.
Tandslet ApS	200.000 kr.
Kværs-Tørsbøl-Snurom	70.000 kr.

Bilag

Beslutning Udvalget for Landdistrikter, Natur og Fødevarer den 28-09-2021

Godkendt

Fraværende:

Helle Johannsen

Erling Junker

Bilag

Bilag 1.1: Tilsagn fra LAG vedr. Handicapvenlige faciliteter i Mommark Havn

Bilag 1.2: Vedtægter for Mommark Havns Venner

Bilag 2: Tilsagn fra LAG Sønderborg Aabenraa vedr. Vækst og værdier i landdistrikterne i Sønderborg

Punkt 9: Orientering om Danmarks VILDESTE Kommune

21/13064

Sagsresumé

Både i Danmark generelt og i Sønderborg kommune bliver der presset på, for at skabe en rigere og vildere natur samt større biodiversitet til gavn for plante- og dyrelivet. I Sønderborg Kommune bygger indsatsen videre på Byrådets aftale om formidlingsprojektet ”Vild Med Vilje” og de beslutninger Teknik- og Miljøudvalget har taget om ændrede vedligeholdelsesstandarder for vejkanter og grønne områder, så de kan udgøre levesteder og økologiske forbindelser i landskabet.

I foråret 2021 tilmeldte Sønderborg Kommune sig den landsdækkende kommunedyst Danmark VILDESTE Kommune. Foreslåede indsatser i Grøn Bogen med tilhørende økonomisk overslag indgår i budgetprocessen for budget 2022.

For at fremme Byrådets intentioner om at markere sig positivt i kommunedysten Danmarks VILDESTE Kommune har forvaltningen beskrevet en række indsatser og projekter, der vil kunne iværksættes allerede i efteråret 2021. Projekter, der på hver deres måde inspirerer, informerer og demonstrerer vild natur. Der henvises til bilag for en nærmere beskrivelse af projekterne.

For at kunne nå at gennemføre projekterne i 2021 og opnå finansiering gennem 2. bevillingsrevision har det været nødvendigt at fremlægge projektkataloget direkte i Økonomiudvalget.

Økonomiudvalget indstillede onsdag den 22. september til byrådet, at godkende finansiering af alle 5 projekter samt en informationsindsats til Danmarks VILDESTE Kommune, der kan igangsættes allerede i 2021.

Hvis byrådet godkender Økonomiudvalgets indstilling vil forvaltningen straks gå i gang med at inddrage samtlige relevante interessenter i projekterne.

Projektet Danmarks VILDESTE Kommune er forankret under Udvalget for Landdistrikter, Natur og Fødevarer.

Indstilling

Forvaltningen indstiller til Udvalget for Landdistrikter, Natur & Fødevarer at tage

- orienteringen til efterretning

Sagsfremstilling

For at fremme Byrådets intentioner om øget biodiversitet foreslår forvaltningen, at der allerede i år iværksættes nogle konkrete naturforvaltningsprojekter, som kan tjene som inspiration og demonstration for arbejdet med øget biodiversitet. Projekterne skal relatere til naturbeskyttelseslovens beskyttede naturtyper og skal gennemføres i et bredt samarbejde med bl.a. lodsejere, frivillige, foreninger og landsbylaug. Projekterne inspirerer, informerer og demonstrerer vild natur.

Projekt- nr.	Lokalitet	Projekt	Etape 1 Anlægsudgift	Årlig drift
-----------------	-----------	---------	-------------------------	-------------

1	Dybbøl	Historisk overdrev – Dybbøl Mølle	80.000 kr.	0 kr
2	Augustenborg	Saksenlund Naturområde Biologisk korridor mellem Mjang Dam og Mjels Vig	240.000 kr	35.450 kr.
3	Nybøl	Bredbæk Naturvenlig drift Vådkorridor mellem Bøffelkobbøl og Nybøl Nor	85.000 kr.	2.000 kr. Nuværende driftsomkostninger
4	Kær	Genintroduktion af klokkefrø – lokal uddød art	195.000 kr.	0 kr.
5	Mjelsmark	Akut indsats for den udryddelsestruede løgfrø	145.000 kr.	6.000 kr.
6	Kommunikation	Online kommunikation om vild natur samt borgeres egne vilde projekter	25.000 kr.	
I alt			770.000 kr.	43.450 kr.

Hvis Byrådet godkender Økonomiudvalgets indstilling vil forvaltningen igangsætte en proces med den nødvendige myndighedsbehandling. Dette sker sideløbende med at samtlige relevante interessenter i de 5 projekter inddrages.

Beslutning Udvalget for Landdistrikter, Natur og Fødevarer den 28-09-2021

Taget til efterretning

Fraværende:

Helle Johannsen

Erling Junker

Bilag

Danmarks VILDESTE Kommune - Demoprojekter 2021

ØU- Godkendelse af midler til igangsættelse af projekter til Danmarks VILDESTE Kommune

Punkt 10: Godkendelse af 2. bevillingsrevision 2021 - Udvalget for Landdistrikter, Natur og Fødevarer

21/12000

Sagsresumé

To gange i 2021 vil Byrådet følge op på de bevillinger, der skal gives som konsekvens af eventuelle ændringer i økonomien.

Til anden bevillingsrevision i oktober 2021 viser forvaltningens gennemgang, at Udvalget for Landdistrikter, Natur og Fødevarers driftsbudget 2021 harmonere med driften, der er dog brug for en udvidelse af driftsbudgettet 2022 og overslagsår på 0,044 mio.kr..

Endvidere er der et samlet behov for ændringer af anlægsvirksomheden i 2021 på i alt netto -0,030 mio. kr., hvoraf der skubbes i alt 0,8 mio. kr. fra 2021 til 2022.

Byrådet har beslutningskompetencen, jf. delegationsplanen

Indstilling

Forvaltningen indstiller til Udvalget for Landdistrikter, Natur og Fødevarer, at byrådet godkender

- at driftsbudgettet for 2022 og overslagsår tilføres 0,044 mio.kr.
- at anlægsvirksomheden øges med 0,770 mio.kr. i 2021, og skubbe 0,8 mio.kr. fra 2021 til 2022

Sagsfremstilling

Der sker opfølgning af økonomi i de månedlige ledelsesinformationer (LIS), hvor afvigelser og forventet regnskab forelægges til orientering for fagudvalg, Økonomiudvalg og Byrådet.

Ud over den månedlige opfølgning på ledelsesinformationen, foretages der årligt et antal bevillingsrevisioner.

Økonomiudvalget har i forbindelse med godkendelse af budgethandleplanen i april 2021 besluttet, at der foretages 2 bevillingsrevisioner for 2021.

Ved bevillingsrevisionerne træffes der beslutning om de bevillingsmæssige ændringer, som bl.a. fremgår af de månedlige ledelsesinformationer.

Bevillingsrevisionerne i 2021 forelægges politisk på følgende tidspunkter:

1. bevillingsrevision	Uge 22 (juni)	Fagudvalg
-----------------------	---------------	-----------

	16. juni	Økonomiudvalg
	24. juni	Byråd
	Uge 40 (oktober)	Fagudvalg
2. bevillingsrevision	13. oktober	Økonomiudvalg
	27. oktober	Byråd

Bevillingsniveauet på driften er på det enkelte politikområde inden for hvert udvalg.

Flytning af budgetter mellem politikområder både inden for eget udvalg og mellem de enkelte udvalg, skal ligeledes forelægges ved bevillingsrevisionerne.

Forvaltningerne har nedenstående ændringer til det korrigerede budget

- Driftsbudgettet
 - Tilføje 0,044 mio.kr. fra år 2022, som afledt drift af projektet Danmarks VILDESTE Kommune
- Anlægsvirksomhed
 - Anlægsbevilling på 0,770 mio.kr. til projektet Danmarks VILDESTE Kommune
 - Skubbe 0,5 mio.kr. fra 2021 til 2022 vedr. køb af Nordals Naturskole
 - Skubbe 0,3 mio.kr. fra 2021 til 2022 vedr. implementering af fødevarestrategien

Bevillingsmæssige konsekvenser

Økonomiforvaltningen oplyser, at hvis indstillingen godkendes, skal der gives nedenstående bevillinger.

Bevillingspåtegning (i 1.000 kr.)

	Politik område	Budget år	Overslags år 1	Overslags år 2	Overslags år 3
Drift	07		44	44	44
Anlæg/ Rådighedsbeløb	04 07	-300 270	300 500		
Finansiering via:					
Drift andetsteds					
Afsat rådighedsbeløb					
Låneoptagelse					
Afdrag og renter af nye lån					
Kassebeholdning	01	30	-844	-44	-44

Beslutning Udvalget for Landdistrikter, Natur og Fødevarer den 28-09-2021

Udvalget anbefaler indstillingen

Fraværende:

Helle Johannsen

Erling Junker

Bilag

Bilag til 2. bev.rev 2021 ULNF.pdf

Punkt 11: Orientering om ledelsesinformation august 2021 Udvalget for Landdistrikter, Natur og Fødevarer

21/12000

Sagsresumé

Ledelsesinformationen giver et overblik over, hvordan økonomien ser ud for det enkelte udvalg i løbet af året.

På udvalgets område forventes budgettet overholdt.

Indstilling

Forvaltningen indstiller til Udvalget for Landdistrikter, Natur og Fødevarer at tage

- orienteringen til efterretning

Sagsfremstilling

Opfølgningen på ledelsesinformationen 2021 sker månedligt for de enkelte udvalg, hvor der gives en status og forventning til årsresultatet.

Budgettet forventes overholdt på alle områder.

Bevillingsmæssige konsekvenser

Økonomiforvaltningen oplyser, at sagen ikke har bevillingsmæssige konsekvenser.

Beslutning Udvalget for Landdistrikter, Natur og Fødevarer den 28-09-2021

Taget til efterretning

Fraværende:

Helle Johannsen

Erling Junker

Bilag

LIS Drift ULNF 08 2021

Puljer LNF 08 2021

Punkt 12: Drøftelse af Handleplan for Fødevarer 2022-2025

19/28781

Sagsresumé

Byrådet godkendte den 7. oktober 2019 en Handleplan for Fødevarer 2019-2021. Handleplanen har fokus på:

- Klimavenlige og lokale fødevarer
- Mad- og måltidskultur
- Lokale madoplevelser og –netværk.

Der er senest givet en status på foreløbige indsatser og resultater for arbejdet med Handleplan for Fødevarer 2019-2021 på udvalgsrådet d. 27. april 2021. Derudover blev den videre indsats på fødevareområdet samt finansieringen af en ny Handleplan for Fødevarer for årene 2022-2025 drøftet.

På udvalgsrådet ønsker forvaltningen, at udvalget drøfter indhold og målsætning for den nye Handleplan for Fødevarer 2022-2025.

Handleplanens mission er at øge efterspørgslen og anvendelsen af klimavenlige og lokale fødevarer, og sikre Det Gode Liv i Sønderborg kommune. Den understøtter Byrådets Vision og Planstrategi, politikkerne for bæredygtighed og sundhed samt Kommuneplanens afsnit om 'Medborgerskab'.

Fødevarekoordinator Anne Abild Poulsen deltager og faciliterer en workshop under dette punkt.

Indstilling

Forvaltningen indstiller til Udvalget for Landdistrikter, Natur og Fødevarer at drøfte

- Indhold og målsætninger for Handleplan for Fødevarer 2022-2025

Sagsfremstilling

I 2016 afsatte Byrådet afsat en pulje på 1 mio. kr. til udvikling og implementering af fødevareområdet i Sønderborg Kommune. I 2021 resterer der af ikkedisponerede midler ca. 163.000 kr.

Sønderborg Byråd afsatte derudover, i budget 2019-2022, 550.000 kr. årligt i årene 2019-2021 til ansættelse af en Fødevarekoordinator. Fødevarekoordinatoren har til opgave, at udarbejde og implementere konkrete handlinger på fødevareområdet. Disse handlinger er beskrevet i Handleplan for Fødevarer 2019-2021 godkendt af Byrådet d. 7. oktober 2019.

Handleplan for fødevarer 2019-2021 har fokus på tre overordnede fokusområder samt ni indsatsområder. Fokusområderne hænger sammen og mange af indsatserne går på tværs:

1. Klimavenlige og lokale fødevarer:

Målsætning: Øge efterspørgslen af lokale og klimavenlige fødevarer

Indsatser:

- Hæve andelen af de offentlige køkkeners indkøb og brug af lokale og klimavenlige fødevarer
- Distribution fra producent til offentlig og privat køkken
- Fokus på klimavenlige fødevareproduktion

2. Mad- og måltidskultur:

Målsætning: Fremme folkesundheden og reducere madspild

Indsatser:

- Fokus på madkultur, maddannelse og måltider for børn, unge og ældre i offentlige institutioner og centre
- Mindre madspild i offentlige køkkener
- Formidling om sæson, madspild og god madkultur til private

3. Lokale madoplevelser og –netværk:

Målsætning: Øge fødeveturismen og skabe flere arbejdspladser

Indsatser:

- Understøtte fødevarenetværk og –erhvervet
- Branding af lokale fødevarer og madoplevelser
- Flere oplevelser og events med lokale fødevarer som helt eller delvis element

De 27. april 2021 blev den videre indsats på fødevarerområdet samt finansieringen af en efterfølger til handleplanen, drøftet. Den nye Handleplan for Fødevarer for årene 2022-2025 skal videreføre arbejdet med lokale og klimavenlige fødevarer i Sønderborg Kommune.

Sundhedsmæssige konsekvenser

Forvaltningen vurderer, at sagen har positive sundhedsmæssige konsekvenser for borgernes livsstil, sociale deltagelse og ulighed i sundhed.

Bilag

Beslutning Udvalget for Landdistrikter, Natur og Fødevarer den 28-09-2021

Drøftet

Fraværende:

Helle Johannsen

Erling Junker

Bilag

Handleplan for Fødevarer, 2019-2021.pdf

Status på Handleplanen for Fødevarer, 2020.pdf

Workshop - Handleplan for fødevarer

Punkt 13: Generel orientering

19/1592

Sagsresumé

Orientering fra Landsbyforum

- Grønne fællesskaber som udviklingsstrategi
- Brugerundersøgelse af Landsbyforum
- Fælles mailadresse
- Kursusdag den 20. november
- Årsmødet i Landsbyforum aflyst i 2021
- Landsbybusserne kører igen

Orientering fra medlemmer

- Indvielse af insekthotel i Svenstrup

Orientering fra formanden

Orientering fra stående udvalg

- Godkendelse af frivillighedsplaner 2020-2023

Orientering fra forvaltningen

- Skriftlig orientering fra forvaltningen
- Nordea-puljen ”Stedet tæller”
- Status – TOUR-BO
- Kriterier til Pulje til Grønne Områder
- Notat efter dialog med Udvalget for Landdistrikter, Natur og Fødevarer om Varmeplan 2021
- Kontaktperson til Friluftsrådet Sønderjylland Øst – Birger Jønsson

Indstilling

Forvaltningen indstiller til Udvalget for Landdistrikter, Natur og Fødevarer at

- orienteringen til efterretning.

Beslutning Udvalget for Landdistrikter, Natur og Fødevarer den 28-09-2021

Taget til efterretning

Fraværende:

Helle Johannsen

Erling Junker

Bilag

Frivillighedsplaner 2020-2023

Skriftlig orientering fra forvaltningen i perioden 20210526-20210928

Status for TOUR-BO

Kriterier til Pulje til Grønne Områder

Tildeling af midler fra Pulje til Grønne Områder 2021

Notat efter dialog med Udvalget for Landdistrikter, Natur og Fødevarer om Varmeplan 2021

Punkt 14: Lukket: Underskriftsside

18/7783